

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Wiercica-Kanał Lodowy

Kod krajobrazu: 24-342.17-018

Położenie administracyjne: Gmina Dąbrowa Zielona, Powiat częstochowski; Gmina Przyrów, Powiat częstochowski; Gmina Koniecpol, Powiat częstochowski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

XVI w. Kościół św. Mikołaja w Przyrowie zbudowany z kamienia i cegły kryty gontem z kwadratową, trójkondygnacyjną wieżą. (fot. Jerzy Nita)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Wiercica-Kanał Lodowy
ID	1158
Kod krajobrazu	24-342.17-018
Typ, podtyp krajobrazu	2a - Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	342.17
Nazwa mezoregionu*	Niecka Przyrowska
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin; Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste; Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.2.3.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Garnecki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	5
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Niżowy łąg jesionowo-olszowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.27; II.A.23
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Ziemia Nidziańska i Pinczowska; Ziemia Sieradzka i Wieluńska, Ziemia Opoczyńska
Położenie administracyjne	Gmina Dąbrowa Zielona, Powiat częstochowski; Gmina Przyrów, Powiat częstochowski; Gmina Koniecpol, Powiat częstochowski
Powierzchnia (ha)	3342,86

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - bagienno-łąkowy, głównie bezleśny, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk, w dolinie Wiercicy (w części południowej) i Kanału Lodowego (w części północnej).

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie cennych obiektów sakralnych: kościoła Św. Mikołaja w Przyrowie;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wysoki udział ekstensywnie użytkowanych łąk, występowanie zbiorowisk towarzyszących łąkom: turzycowisk i inicjalnych łągów, urozmaicona rzeźba terenu, brak znaczącej antropopresji związanej z przeznaczaniem łąk na grunty orne, malowniczość wynikająca z półnaturalnego charakteru zbiorowisk.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Fragment doliny Wiercicy i Kanału Lodowego z mozaikowatymi układami łąk oraz inicjalnymi i głównie liniowymi zadrzewieniami łągowymi. Charakterystyczny bardzo duży udział łąk ekstensywnie użytkowanych i stosunkowo niewielki udział łąk nieużytkowanych. Występują zarówno łąki zmiennowilgotne, wilgotne, jak i świeże. Część łąk należy do siedlisk przyrodniczych chronionych łąki świeże użytkowane ekstensywnie i łąk trzęślicowych. W części południowej większy jest udział drobnych gruntów ornych. W części centralnej łąki wykształcone są na torfowiskach. Ekosystemom łąkowym towarzyszą turzycowiska, szuwały i ziołorośla. Krajobraz charakteryzuje się bardzo wysoką bioróżnorodnością florystyczną i faunistyczną. Jednostka stanowi ważny korytarz ekologiczny rangi regionalnej.

Walory kulturowe

Dobrze zachowany harmonijny krajobraz dolinny, tradycyjnie i ekstensywnie użytkowanych łąk. Kościół św. Mikołaja z XVII w. na przedmieściach Przyrowa. Przez obszar przebiega szlak kulturowy Warszawska Droga św. Jakuba.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobrazy o zróżnicowanych warunkach ekspozycyjnych z dominacją krajobrazów otwartych i rozległych widoków w obrębie obniżenia dolinnego z ciągów ekspozycji zlokalizowanych poza doliną - ciągi widokowe prowadzące do kościoła Świętej Anny (w sąsiednim krajobrazie) z widokiem na pola i łąki oraz wzdłuż ul. Świętego Mikołaja prowadzącej do Przyrowa (w sąsiednim krajobrazie). Rozległe wnętrza zakończone ścianą zadrzewień, lasu, rzadziej zabudowy. Wnętrza krajobrazowe doliny z przewagą łąk i nieużytków łąkowych są pocięte zadrzewieniami. W północnej części jednostki rozległe widoki na krajobraz otwarty Kanału Lodowego, z punktem widokowym na moście. Obecne dominanty pozytywne w postaci pojedynczych i grupowych zadrzewień.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Naturalny odcinek rzeki Wiercicy (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Droga na Przyrów z Janowa. Widoczny Kościół św. Mikołaja. W osi widokowej widoczna sylweta kościoła św. Doroty w Przyrowie. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Półnaturalne tereny bagienno-łąkowe - szerokie otwarcie widokowe. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 4

Prostoliniijny odcinek drogi 793 przebiegająca przez jednostkę między Przyrowem a Julianką. Rozległe tereny rolnicze i ekstensywny użytkowane łąki. (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Ekstensywnie użytkowane łąki w dolinie Wiercicy w okolicy Przyrowa (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

